



Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens rapport ”Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys”, Dnr 74/2017

Övergripande

Helsingborgs stad är övergripande positiv till förslaget och anser att det är bra att regelverket för små avloppsanläggningar förtydligas, att mer regleras i författningstexten och att reglerna samlas i en förordning. Det minskar tolkningsutrymmet och därmed risken för att kommuner gör olika tolkningar och ställer olika krav. Det är även bra att de nya bestämmelserna bara gäller små avloppsanläggningar för hushållsspillvatten, det är dock viktigt att rening av dagvatten regleras på annat håll. Nedan följer synpunkter angående några av bestämmelserna.

12a §

Det är positivt att förbudet mot utsläpp av enbart slamavskilt vatten även omfattar utsläpp till mark och inte bara utsläpp till vattenområde. Det bidrar till en effektivare tillsyn, eftersom tillsynsmyndigheten behöver lägga mindre tid på att utreda vart vattnet från uppenbart dåliga anläggningar leds.

Enligt förslaget ska utsläpp av toalettavloppsvatten till mark, grund- eller ytvatten helt förbjudas inom områden utpekade som känsliga. Det medför att alla som installerar en ny avloppsanläggning eller renoverar en gammal anläggning måste installera separata system för toalett och bad-, disk- och tvättvatten. Prövningsmyndigheten får dock medge undantag om särskilda skäl föreligger.

Torra toalettlösningar och vacuumtoalett till slutna tank är robusta system som möjliggör kretslopp och som inte ger något utsläpp på plats. Det är därför bra att ställa krav på sådana system vid nybyggnation och där det inte har funnits vattentoalett tidigare. Vi ser dock problem med att kräva separerade system vid ombyggnation av avloppsanläggningar. Det är viktigt att HaV tar fram en tydlig vägledning om vad som kan anses vara särskilda skäl för att medge undantag.

Enligt konsekvensanalysen beräknas 70 procent av de nya och renoverade avloppsanläggningarna inom känsligt område bestå av slutna tankar. Det innebär att HaV räknar med att den större delen av de hus som idag har bristfällig avloppsrening behöver lägga in separerade system och bara är ett fåtal kommer att beviljas undantag. Enligt konsekvensanalysen bedöms

kostnaden för torrtoalett alternativt ny rördragnig i de flesta fastigheter inte vara alltför kostsamt, vilket gör att undantag inte borde bli allmänt förekommande. Vi är tveksamma till denna bedömning utan tror att konsekvenserna för fastighetsägarna har underskattats. Få fastighetsägare vill ha torrtoalett i en permanentbostad och då kvarstår att separera toalett-vattnet och leda det till slutna tank. Ny ledningsdragnig för att separera vattnet kan kräva stora ingrepp i bostäder. Renoveringskostnader till följd av sådana åtgärder har inte tagits med i kostnadsberäkningen för denna typ av system varför kostnaderna för fastighetsägarna troligen är underskattade. Prövning av undantag och bedömning av hur stora ingrepp som krävs i en bostad och kostnader för dessa kan komma att bli en stor och tidskrävande del av kommunernas prövning.

En förutsättning för att källsorterande avloppssystem ska leda till kretslopp av näringsämnen är att det finns system för hygienisering och återföring till åkermark. Sådana system saknas i idag i många kommuner, vilket innebär att materialet från de slutna tankarna troligtvis kommer att blandas med och hanteras som slam. Miljönyttan med att inrätta dessa avloppsanläggningar blir då begränsad.

16 §

Det är bra att det skrivs in i förordningen att små avloppsanläggningar ska dimensioneras för minst fem personer per hushåll. Enligt förslaget ska det gälla för anläggningar upp till 50 personekvivalenter. För större anläggningar ska dimensioneringen bedömas i det enskilda fallet. Vi anser att denna gräns bör sänkas till anläggningar för 25 personekvivalenter. I många fall är det osannolikt att alla bostäder kommer att bebos av fem personer och det är då omotiverat att ställa detta krav på anläggningar för 25-50 personekvivalenter. Att anlägga större anläggningar än vad som är motiverat utifrån förväntad belastning är inte resurseffektivt och medför onödiga kostnader.

16a §

Syftet med den nya författningstexten för små avloppsanläggningar är att få en tydligare lagstiftning med högre förutsägbarhet, vilket ska resultera i mer lika bedömningar mellan kommunerna. Bedömning avseende smittskydd är enligt vår uppfattning det område där det idag råder störst osäkerhet vid bedömningar och där olika kommuner ställer väldigt olika krav. Detta problem kommer att kvarstå med formulering i 16a §.

I tidigare förslag från HaV fanns flera paragrafer som reglerade utsläppskrav avseende hälso-skydd. Dessa har tagits bort i aktuellt förslag eftersom det råder osäkerhet i vilka indikator-organismer som bör mätas och vad som är relevanta utgående värden. Om författningstexten inte kan formuleras tydligare vill vi poängtera vikten av att det i en kommande vägledning blir tydligt hur denna paragraf ska tolkas och vilka typer av avloppsanläggningar som kan anses ha tillräcklig bra rening och vara tillräckligt robusta för att inte utgöra en risk vid utsläpp till yt-vatten. Framförallt ser vi ett stort behov av att det förtydligas i en vägledning hur bra smittskyddet är i olika efterpoleringssteg efter minireningsverk och hur risker ska bedömas vid utsläpp till täckdiken eller andra ledningar. Det behövs även vägledning för bedömning av hur

stor avdödning av smittämnen man kan räkna med i slutna rör och hur frågan om utspädning bör hanteras.

16e §

Det är positivt att kraven på fosforrening anpassas bättre efter olika förhållanden och att det inte krävs längre gående rening än vad som är miljömässigt motiverat. Det leder till bättre resurshushållning och mer kostnadseffektiva anläggningar. Det är också bra att kravet på kväverening ur miljöskyddssynpunkt som finns i de allmänna råden idag tas bort.

18a §

Vi tillstyrker krav på utförandeintyg och att det är tydligt vad intyget ska innehålla. Två veckor är dock en kort tid för verksamhetsutövaren att hinna få in intyget till prövningsmyndigheten, framför allt om en överträdelse ska förenas med miljöstraffavgift.

X och Y §§

Staden är i grunden positiv till att det införs krav på kontroll av nya avloppsanläggningar efter 12-24 månader och återkommande kontroller var 10:e år. Vi anser dock att det är stor risk att tillsynsmyndigheten kommer behöva lägga mycket tid på att påminna fastighetsägarna var 10:e år.

Z §

Oavsett vem som utses att peka ut områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten är det viktigt att den vägledning som ska tas fram är tydlig för att minska risken för skillnader mellan olika delar av landet. Samtidigt är det av stor vikt att hänsyn tas till lokala förutsättningar och att bedömningarna inte blir för generaliserade.

Av erfarenhet utgår nationell vägledning inom området alltid från de geologiska förutsättningar som är vanliga i stora delar av landet, med infiltrationsbenägna jordar. I konsekvensanalysen skriver HaV att avloppsvatten vanligtvis inte rinner direkt ner i ett vattendrag utan passerar genom mark. Detta stämmer inte i Skåne där marken till stor del består av lerig åkermark som är uppdikad. På grund av de täta jordarna kan vatten från en avloppsanläggning mycket sällan infiltreras i marken utan avleds vanligtvis till åkerdränering, större täckdiken eller andra ledningar. Fosforretentionen blir därmed mycket mer begränsad än om avledning kan ske genom mark eller öppna vattendrag.

Enligt konsekvensanalysen kan det kartmaterial som konsultföretaget WSP har tagit fram för bedömning av risken för påverkan från små avloppsanläggningar, användas som beslutsunderlag för utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av avloppsvatten. Miljöförvaltningen i Helsingborg är en av testkommunerna av det nationella kartmaterialet. Bedömningen är att de små avloppsanläggningarnas påverkan på vattendragen där kraftigt underskattas. Trots långa avstånd från vattendraget är retentionen av fosfor mycket begränsad om avledningen sker i slutna rör.

Det är därför viktigt att det vid framtagande av bedömningsgrunder tas hänsyn till hur vattnet vanligtvis rör sig i olika områden och att det inte alltid går att räkna med markretention. Handledningen måste vara tydlig med hur olika typer av utsläppspunkter ska hanteras så att bedömningarna blir så lika som möjligt. I och med att det går att göra avsteg, och bara ha krav på 40 procentig rening av fosfor om förutsättningarna på fastigheten skiljer sig från de förutsättningar som har legat till grund för utpekandet av ett känsligt område, anser vi att ett område ska klassas som känsligt om majoriteten av avloppsvattnet avleds i rör. Undantag kan sedan göras i de specifika fall där markretention är aktuell.

Fastighetsägarna saknar ofta kunskap om vart vattnet från deras fastigheter leds, vilket gör det svårt att bedöma retentionen. Vi anser därför att försiktighetsprincipen bör tillämpas och högre krav ska ställas om retentionen inte kan bedömas. Enligt konsekvensanalysen kommer fosforutsläppen att minska med de nya bestämmelserna, men det förutsätter att retentionen inte överskattas så att de områden som pekats ut som känsliga blir för små.

Vid bedömning av vilka ytvatten som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten är det bra att utgå från statusklassning och skyddsvärda vattendrag, men även mindre vattendrag som inte är klassade kan vara skyddsvärda och känsliga för utsläpp. Det är viktigt att dessa inte glöms bort vid utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten.

Förslag på nya miljöstraffavgifter

Enligt förslaget ska några nya miljöstraffavgifter (MSA) införas. Vi bedömer att det är mycket bra att det införs MSA kopplad till §§ 14 och 15.

Vi anser dock att det finns svårigheter med att ha MSA kopplad till 18a §, försening med att skicka in utförandeintyg, och X och Y §§, försenad med att lämna in dokumentation från utförd kontroll. Försenad inlämnad dokumentation kommer leda till mycket extraarbete för prövnings- och tillsynsmyndigheten som ska ta beslut om MSA. Vi anser även att 3000 kronor är en hög avgift med hänsyn till att verksamhetsutövarna oftast är privatpersoner. Den är även hög jämfört med andra överträdelser gällande försenad dokumentation som är förenade med MSA.

Vi ser även ett problem med att miljöstraffavgiften är kopplad till att vara försenad med att lämna in dokumentation från utförd kontroll. Om överträdelser av X och Y §§ ska vara förenade med MSA bör de snarare vara kopplad till utebliven kontroll. Ett alternativ är att ha en MSA kopplad till utebliven kontroll och en annan till försenad dokumentation, liknande MSA för kontroll och rapportering av köldmedieanläggningar. Eftersom kontrollen av avloppsanläggningarna ska göras så sällan som var 10:e år är vår bedömning att många verksamhetsutövare kommer att glömma bort detta även om det är förenat med MSA så att tillsynsmyndigheten ändå behöver skicka påminnelser.

Fastigheter med minireningsverk

I konsekvensutredningen saknas en analys av eventuella effekter för de fastighetsägare som i dag har installerade minireningsverk. När efterfrågan på minireningsverk minskar till följd av ändrad lagstiftning kommer företag som säljer dessa att försvinna från marknaden eller ändra

inriktning på sin verksamhet. Vi ser en risk att serviceorganisationer då kan försvinna, vilket kommer att påverka service och kontroll av befintliga minireningsverk samt tillgången på reservdelar. Eftersom fastighetsägare sällan har tillräcklig kunskap för att kontrollera och serva reningsverken själva kommer det att resultera i sämre rening och ökade utsläpp.

Helsingborg den 27 april 2017



Peter Danielsson
Kommunstyrelsens ordförande

Handläggare av ärendet

Cecilia Holm

Utredare

Avdelningen för juridik och administration



§ 12

Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens rapport "Tydligare regler för små avloppsansläggningar" med tillhörande konsekvensanalys, Dnr 74/2017

Beskrivning av ärendet

Helsingborgs stad har mottagit Havs- och vattenmyndighetens rapport "Tydligare regler för små avloppsansläggningar. I rapporten lämnas författningsförslag som innebär ändringar av befintliga bestämmelser i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) samt förslag till kompletterande bestämmelser för små avloppsansläggningar.

Rapporten har remitterats till stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden och Nordvästra Skånes vatten och avlopp. Synpunkter har inkommit från miljönämnden och NSVA medan stadsbyggnadsförvaltningen framfört att man avstår från att lämna synpunkter.

Förslag till yttrande från Helsingborgs stad har upprättats.

Enligt kommunstyrelsens delegeringsordning punkt 23 har ordföranden rätt att avge yttrande i ärenden som inte är av principiell beskaffenhet.

I ärendet finns följande handlingar

- Yttrande från Helsingborgs Stad
- Remissyttrande från NSVA
- Remissyttrande från miljönämnden
- Remiss av Havs- och vattenmyndighetens rapport "Tydligare regler för små avloppsansläggningar"

Kommunstyrelsens ordförandes beslut

Ordföranden beslutar

att till Miljö- och energidepartementet lämna synpunkter i enlighet med upprättat yttrande.

Helsingborg den 27 april 2017

Vid protokollet


Rebecca Törner
Stadsjurist

Justeras


Peter Danielsson
Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet ska skickas till

Miljö- och energidepartementet
Miljönämnden
NSVA

Handläggare av ärendet

Cecilia Holm
Utredare
Avdelningen för juridik och administration

Datum för anmälan i kommunstyrelsen

10 maj 2017
